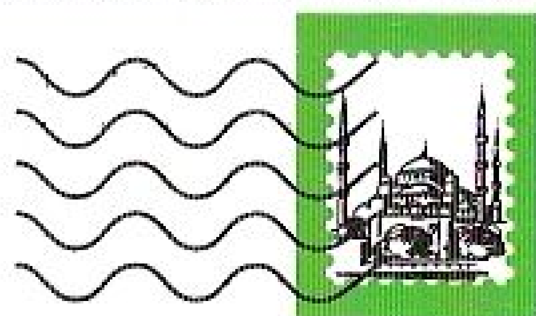

PISMO MUSLIMANSKOM UČITELJU

Dr. Ebu Bekr El Said

Ebu Bekr El Said

PISMO MUSLIMANSKOM UČITELJU

Prijevod sa engleskog:
Muhamed Jusić

Zenica, 2000.g./1421.h.g.

Naslov djela
PISMO MUSLIMANSKOM UČITELJU

Autor:
Ebu Bekr El Said

Izdavač:
U.G. "Selam" - ZENICA

Za izdavača:
Dr. Šefik Kurdić

Recenzija:
Hfz. Halil Mehtić

DTP:
Studio VAG, D.V.

Lektor:
Midhat Kasap

Štampa:
"Dom štampe" - ZENICA

Za štampariju:
Ing. Edhem Suljić

Tiraž: 3000 primjeraka

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

37 . 014 . 52 : 297
297 : 37 . 014 . 52

ABU Bakr, Al Sayed
Pismo muslimanskom učitelju / Ebu Bekr El Said ; prijevod sa engleskog Muhamed Jusić. - Zenica : U.G. Selam, 2000. - 33 str. ; 15 cm

Prijevod djela: The letter to muslim teacher

COBISS/BIH-ID 7726854

Mišljenjem Federalnog ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta, broj: 02-15-1896/00 od 25. 04. 2000. godine, na osnovu člana 19. tačka 12. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga ova knjiga oslobođena je od poreza na promet proizvoda.

UMJESTO PREDGOVORA

Desetljećima je na našim bosanskohercegovačkim prostorima zapostavljan islamski pristup u pedagogiji, a samim tim i metodu i didaktici. Skromni iskoraci na tom planu čine se tek posljednjih godina, što, hvala Allahu, dž.š., počinje davati i prve rezultate.

U nekim školama već imamo mesdžide, islamski pozdrav zaživljava u gotovo svim odgojnoobrazovnim ustanovama i institucijama, a osim nastavnica vjeronauke susrećemo i učiteljice i nastavnice koje se oblače u skadu sa islamskim propisima. Naravno, sve navedeno je još uvijek daleko od naših težnji i želja, ali su pomaci ipak vidljivi.

»Pismo muslimanskom učitelju«, djelo čiji je autor profesor Kuvajtskog univerziteta dr. Abu Bakr al-Sayed, doprinijeće, inša-Allah, da se bar djelimično popuni praznina kada je riječ o stručnim radovima iz praktične islamske pedagogije napisanim na bosanskom jeziku ili prevedenim na bosanski.

Molimo Allaha, dž.š., da ova risala ostvari željeni cilj, da se što veći broj učitelja i nastavnika okoristi njenim porukama, te da ovo izdanje bude podstrek našim alimima i prevodiocima da započeti posao nastave i da djela iz ove i njoj srodnih oblasti bude što više.

IZDAVAČ

UVOD

Dragi brate i sestro!

Rad i pozivanje na ponovno usvajanje muslimanskog načina života u našoj slaboj zajednici je naša vjerska dužnost. Ovaj rad i pozivanje neće uroditi plodom ukoliko bude podržan samo od strane manjeg broja pojedinaca, naprotiv, on zahtijeva podršku i saradnju zajednice.

"I neka među vama bude onih koji će na dobro pozivati i tražiti da se čini dobro, a od zla odvraćati..." (*Ali Imran,104*). Nadam se da će ovo pismo postati stvar vaše lične brige i da ćete vi od sada početi da pozivate vaše učenike Allahovom putu, da ćete zasnovati njihovo obrazovanje na bogobojaznosti i Allahovom zadovoljstvu, dok ne napravimo (uskoro, Allahovom milošću) generaciju vjernika koja će muslimanskom ummetu povratiti ugled u svijetu.

Molim Allaha Uzvišenog, da nas zaštiti i da nam podari najbolji stepen vjerovanja kako bismo mogli ispuniti ovu svetu dužnost. **"One koji se budu zbog Nas borili, Mi ćemo sigurno putevima koji vode Nama uputiti, a Allah je, zaista, na strani onih koji dobra djela čine..." (*Al-Ankabut, 69*)**.

I neka vam Allah da najbolju nagradu, neka je Allahov mir i blagoslov s vama!

Hvala Allahu Gospodaru svjetova i neka je salavat i selam na Njegovog poslanika Muhammeda, a.s.

Draga braćo i sestre esselamu alejkum!

<u>Sadržaj pisma</u>

Bez obzira šta predavali (matematiku, fiziku, historiju, jezik, itd.) i gdje to radili (osnovna, srednja škola ili fakultet), pišem ovo pismo obuhvatajući neke komentare, ideje i metode pozivanja učenika vjeri u Allaha. Hoću da usadim u njihova srca vjerovanje u Allaha, da ih učvrstim u vjerovanju da je islam cjelokupan sistem djelovanja na ovom i onom svijetu: islam je religija i država; sveto knjiga i mač. To navodim samo kao primjer, a vi to pojasnite svojim učenicima na najprihvatljiviji mogući način. Slobodni ste da ga prilagodite praksi institucije u kojoj radite kako biste nastavili saradnju sa rukovodstvom te institucije.

Prije nego što počnemo sa nabrajanjem, željeli bismo da ukažemo na bitnost i neophodnost ovih prijedloga. Kada učitelj shvati plemenitost cilja koji želi da ostvari to će ga učvrstiti u namjerama, učiniće da u razred ulazi sa zadovoljstvom, zbog toga što će to postati polje njegovog džihada. Ukoliko to ne

razumije, odreći će se toga pri prvom nailasku na prepreke. Njemu se taj postupak može učiniti stranim i čudno prihvaćenim od strane učenika, tako da će ga početi izbjegavati i nastaviće sa starom praksom, kao što mnogi učitelji ulaze u razred "kao da su dovedeni na suđenje".

BITNOST POZIVANJA UČENIKA U ISLAM

1) Danas učenici - sutra vođe

Današnji učenici će uskoro preuzeti vodstvo države i rukovođenje njenim poslovima. Ukoliko brzo djelujemo i uputimo ih na pravi put, proizvest ćemo novu generaciju vjernika u Allaha, čijim venama će teći duh džihada, duh koji će težiti Allahovom zadovoljstvu, a ne zadovoljstvu ovoga svijeta i prolaznih motiva. Na taj način, pod vodstvom ove plemenite grupe mladih ljudi, mi možemo zaštiti naše društvo od prokletstva licemjerstva, nepotizma, korupcije, nemorala, itd. Bićemo objektivni, prezrijeti razlike i znati odgovor na podrugivanja koja susrećemo sa Istoka i sa Zapada.

2) Plodno tlo za islamski rad sa učenicima

Školstvo je najplodnije polje pozivanja ljudi u islam, zato što su nastavnici u regularnom kontaktu sa učenicima mjesecima i godinama. Pa ako nastavnik vjeruje u Allaha, ako je ponosan na svoju vjeru, ako je svjestan svoje dužnosti pozivanja vjeri u Allaha, on će to prenijeti i na svoje učenike. Za vrijeme kontakta sa učenicima, njegove riječi i ponašanje sigurno će otvoriti njihova srca pozivu u islam. Profesor će ih probuditi, vratiti ih u život kao što uspavana sjemenka oživi kada ima uzrok koji je podstakne na to. **"O vjernici, odazovite se Allahu i Poslaniku kad od vas zatraži da činite ono što će vas oživjeti (život osigurati)..." (*El-Enfal, 24*).**

3) Velika nagrada Allaha Svemogućeg

Brate i sestro, nema sumnje da će se vaš entuzijazam za pozivanje učenika vjeri u Allaha Svemogućeg povećati kad shvatite da je uvođenje jednog učenika u islam (Allahovom milošću) bolje od cijelog svijeta i onog što je na njemu. Ili, kad shvatite da ukoliko podstaknete učenika da čini dobro, vi ćete, Allahovom voljom, imati udio i u njegovoj nagradi, kao što Poslanik, a.s. kaže: ***"Ko ukaže i uputi nekog na dobro djelo, ima nagradu kao i izvršilac..." (Muslim).*** Također, kaže Poslanik, a.s.: ***"Ko poziva***

na pravi put ima nagradu za to kolika je nagrada onoga koji ga slijedi, bez umanjenja njegove nagrade, a isto tako ko poziva u zabludu, griješan je isto kao i onaj ko ga slijedi, a da to neće umanjiti njihove grijehe" (Muslim). "Da Allah uputi jednog čovjeka, tvojim sebebom bolje ti je od krda crvenih deva" (Mutefekun alejhi).

4) Svako je odgovoran za one koje vodi

Dragi brate i sestro neka vaš moto bude: **"A ko govori ljepše od onoga koji poziva vjeri u Allaha, koji dobra djela čini i koji govori - ja sam doista musliman..."** (***El-Fussilet, 33***).

Allah vam je dao priliku, učinio vas je dužnim i odgovornim za sve mlade ljude koji bi vas slušali i od vas pouku uzeli. Zato, iskoristite priliku i ne dopustite mladim ljudima da zalutaju, jer oni su kao tvoja djeca i braća. Na vama je da ih zaštitite od štetnih, napasnih, materijalističkih i pokvarenih smjerova koji im se nude sa svih strana. Znajte dobro, da ukoliko zanemarite i prećutite ovu istinu, bićete odgovorni pred Allahom na Sudnjem danu, kao što kaže Poslanik, a.s.: ***"Svako od vas je pastir i svako je odgovoran za svoje stado" (Buhari i Muslim).*** Ukoliko istinski obavite vašu dužnost, Allah će vas obilno nagraditi: **"One koji će, ako im damo vlast na zemlji, namaz obavljati i zekat dijeliti i koji će naređivati da se čine dobra**

djela a odvraćati od nevaljalih, a Allahu se sve na kraju vraća..." (***Hadždž, 41***).

5) Borba zla i razorne propagande

Dragi brate, nemoj zaboraviti da postoje učitelji i radnici u školstvu (obrazovanju) koji šire otrovnu propagandu nevjerstva, oni koji se bore protiv islama. Sresti ćete učitelje koji propagiraju ateizam i siju sumnju u Allahovo postojanje, direktore koji hoće da kazne učenike zato što klanjaju u džema'atu i zabranjuju formiranje islamskih sekcija i održavanje islamskih predavanja, nastavnike koji ismijavaju muslimanske djevojke zbog njihovog hidžaba, časne sestre koje uče našu djecu kršćanskim ritualima, polugole nastavnice koje daju djeci loš primjer propagirajući zapadne ideje miješanja muškaraca i žena pod plaštom lične slobode, ženskaste učitelje koji u razred ulaze raskopčanih košulja da pokažu ženske lančiće koje nose.

Koliko je samo komunistički orijentisanih nastavnika po našim školama - "eksperata", a u stvarnosti tu su da šire komunističke ideje, sijući sumnju među našom omladinom. To su sile zla koje djeluju na polju obrazovanja, koje pripremaju učenike u njihovim institucijama kako bi poslije bili napadnuti serijama drama, sportskih mečeva, igara i filmova u kojima se nemoral oblači u skupu odjeću. Tako izrasta nova

generacija koja prezire islamsko znanje i sumnja čak i u Allahovo postojanje.

Brate, da li je u redu, da nakon što vidiš šta se dešava, i dalje ostaneš po strani, da zadovoljan nastaviš sitničavo ulaziti u svoj razred, učeći djecu nekim sitnim stvarima koje ne čine dobro (ako već ne čine zlo), ukoliko nisu propraćene bogobojaznošću? Da li si zadovoljan ako je tvoj posao samo da svaki mjesec čekaš obračun plaće. **"Reci: Neka se zato Allahovoj milosti raduju, to je bolje od onoga što gomilaju..."** (*Junus, 58*).

6) Školstvo kao polje džihada

Dragi brate, tvoj džihad - učenje mladih ljudi vjerovanju u Allaha, od iste je važnosti kao džihad oružjem. Ruke koje nose oružje ako nisu odgajane i učene kao vjerničke, baciće oružje i napustiti bojno polje. One će radije ostati u svojoj zemlji snova koju su im izgradili mediji.

Draga sestro, tvoj džihad je učenje mladih djevojaka vjerovanju u Allaha Svemogućeg, da budu pokorne Njegovim naredbama i učenju Njegovog poslanika, a.s. Vaš rad ima izuzetno značajnu ulogu u napretku islamskog društva. Žena koja je vjernica i sljedbenica islama će podstaknuti svog muža na džihad i sretna će poslati svoje sinove u borbu. Ona će radije otići u džamiju ili na islamska predavanja, negoli u disko ili

salon za uljepšavanje. Zato, nemojte dozvoliti da vaš motiv za rad bude dobijanje plaće koju ćete trošiti na nepotrebnu odjeću i nakit. Ukoliko je to vaš motiv, onda vam je bolje da ostanete u kući.

Naprotiv, neka vaš cilj bude jačanje islama u srcima vaših učenika, pošto spoznate da je jedan od najvećih ciljeva naših neprijatelja upravo udaljavanje muslimanke od školovanja. Jer, muslimanka je stub muslimanske porodice i društva. Osvješćivanje čiji smo svjedoci u svim dijelovima islamskog svijeta, naročito među ženama, hitno zahtijeva vašu pomoć kao i pomoć svih naših sestara.

NAČINI POZIVANJA UČENIKA ALLAHU

Pošto znamo neophodnost i važnost pozivanja učenika vjeri u Allaha, postaje jasno da je naša islamska dužnost da se angažujemo na tom poslu u postojećim okolnostima. Zato ćemo nabrojati neke metode koje bi nam mogle pomoći u ostvarenju tog cilja.

Da bismo bili sigurni da ćemo ostvariti naš cilj i dobiti nagradu od Allaha primjenjujući navedene metode, svi naši napori moraju da budu posvećeni postizanju Allahovog zadovoljstva. Bez tog čistog nijjeta vaše predavanje će poprimiti formu licemjerstva

koju muslimani moraju izbjegavati. Kako kaže Poslanik, a.s.: ***"Zaista se djela cijene prema namjerama i zaista će svaki čovjek dobiti ono što je naumio svojim djelom." (Buhari i Muslim).***

KARAKTERISTIKE I OSOBINE MUSLIMANSKOG UČITELJA

Najmanje što se očekuje od muslimanskog učitelja je da njegov nastup, riječi, djela i ponašanje budu u skladu s duhom islama. Naprimjer:

Kada uđete u razred okrenite se učenicima nasmijana lica jer Poslanik, a.s. kaže: ***" Nemoj omalovažavati bilo šta od dobročinstva, pa makar da sretneš svog brata vedra lica." (Muslim).*** Pozdravite ih muslimanskim pozdravom "Esselamu alejkum". Nemojte ih pozdravljati nemuslimanskim pozdravima kao što su "Dobro jutro" ili "Dobar dan". Isto postupajte i kad ih sretnete van razreda.

Poselamite ih i stisnite im ruku kao što kaže Poslanik, a.s.: ***"Kada se dva muslimana sretnu, pa se rukuju oprošteni su im (manji) grijesi prije nego što se rastanu." (Ebu Dawud).***

Počnite govor zahvalom Allahu i donošenjem salavata na Poslanika a.s. kao što je on rekao: ***"Svaki***

vrijedan posao koji se nije počeo sa zahvalom Allahu, biće krnjav."

Počnite predavanje Bismillom (U ime Allaha Milostivog Samilosnog) i napišite to na tabli kako bi i učenici počeli pisanje Bismillom i kako bi se naučili da svaki posao počinju tako.

Nakon što završite lekciju i prije nego što napustite razred proučite sure "Vel Asr" i dovu: "Gospodaru moj, neka je Tebi slava i hvala, vjerujem da nema drugog boga osim Tebe, molim Te za oprost i teobu ti činim." Ovim ćete učiniti tewbu za sve počinjene greške u toku časa.

Izvedite učenike u obližnju džamiju (ili poljanu školskog dvorišta) kako biste klanjali u džema'atu za vrijeme namaskog vakta, kako biste praktično pokazali učenicima bitnost obavljanja namaza u njegovo vrijeme. Po mogućnosti, nakon namaza održite kraći ders.

Ukoliko predajete muslimanskim djevojkama na fakultetu, obratite pažnju na vaše poglede, jer je to jedno od islamskih pravila ponašanja. **"Reci vjernicima neka obore poglede svoje..." (*En-Nur, 30*).**

Jedan od načina razlikovanja muslimana od ostalih jeste i puštanje brade i skraćivanje brkova, kao i nepuštanje da se odjeća vuče po zemlji. Poslanik a.s. kaže: ***"Ponašajte se suprotno nevjernicima, puštajte bradu a kratite brkove." (Buhari i Muslim). "Allah neće pogledati onoga koji pusti da mu se odjeća iz oholosti vuče po zemlji." (Buhari i Muslim).***

Učiteljica ne može očekivati poslušnost učenice kada je pozove da se pokorava Allahu, ukoliko se ona sama toga ne pridržava. Upravo učiteljica treba u potpunosti da se pokorava Allahu (da nosi hidžab, da ne ističe šminku, nakit, itd.) **" ... I neka ne dozvole (žene) da se od ukrasa njihovih vidi išta osim onog što je ionako izvanjsko, i neka vela svoja spuste na grudi svoje..." (*En-Nur, 31*).**

VEZA IZMEĐU ISLAMA I NASTAVNOG PREDMETA

a) Korištenje nauke za potvrđivanje uvjerenja

Učitelj treba da na najbolji mogući način vezuje predmet koji predaje sa osnovama islama, budući da je školstvo bitno sredstvo za jačanje vjere u Allaha. Znanje se ne traži zbog iskorištavanja prirodnih dobara ili prestiža i ponosa. ***"Nemojte***

učiti nauku da bi se njom ponosili učeni, niti da bi se njom nadmašivali glupi, niti da bi se natjecali na skupovima, a ko god to uradi, pa vatra mu je prebivalište." (Ibn Madže). **"...oni su se dičili znanjem koje su imali i snašlo ih je ono čemu se stalno rugali..." (*El- Mu'min, 83*).**

Zato je na nastavniku da duh vjerovanja vodi uporedo sa nastavnim planom i programom i da povezuje ono što predaje sa muslimanskim načinom života. On mora da sudjeluje u formiranju islamskog načina mišljenja i islamske ličnosti svojih učenika. Na primjer: Nastavnik historije ne smije biti zadovoljan samo listanjem historijskih događaja. On treba ukazati kako su se sve nacije i pojedinci pokoravali Allahovom nepromjenljivom kosmičkom zakonu, koji je u potpunosti nepopustljiv i neizmjenljiv. Isto kao što se čestice pokoravaju zakonima kretanja, narodi i ljudi pokoravaju se Allahovom zakonu: **"... a ti nećeš u Allahovom zakonu izmjene naći... " (*El-Ahzab, 62*).** On treba da pojasni da progres i raspad jedne nacije slijede zakone kao što su: **"Mi ćemo, doista, pomoći poslanike Naše i vjernike u životu na ovom svijetu, a i na dan kada se dignu svjedoci..." (El-Mu'min, 51); "A da su stanovnici sela i gradova vjerovali i grijeha se klonili Mi bismo im blagoslove i s neba i iz zemlje slali, ali oni su poricali pa smo ih kažnjavali za ono što su zaradili..." (*El-A'raf, 96*);**

Ukoliko se ignorišu raznolike karakteristike spomenute u Kur'anu i ako se zanijeću Allahove blagodati, to neizbježno dovodi do propasti naroda i nestanka civilizacije. U suprotnom, ako su narodi pokorni Allahovom zakonu to ih neizbježno dovodi do časti i uspjeha i na ovom i onom svijetu. Ustvari, cijela historija ljudskog roda nije ništa drugo do sprovođenje Allahovog zakona spomenutog u Kur'anu.

Nastavnik geografije mora naglasiti da je svemir koji nastanjujemo fantastično uređena i organizirana cjelina, što nas, bez ikakve sumnje dovodi do zaključka da svemir ima Stvoritelja i Upravljača.

Nastavnik prirodnih nauka (fizike, hemije, biologije) treba da koristi naučne dokaze koji dovode do zaključka o postojanju Allaha Svemogućeg. On treba da poveže naučna otkrića i njihovo teoretsko objašnjenje sa postojanjem Stvaraoca. Ukoliko je neka naučna činjenica spomenuta u Kur'anu, on treba da istakne ajete iz Kur'ana i da objasni njihovu primjerenost naučnim činjenicama. Ovo će ostaviti dojam kod učenika da izučavanje Kur'ana nije samo posao "vjeroučitelja" i da pozivanje ljudi u islam (dawa) nije samo dužnost "šejhova" i "hodža". U Islamu nema podjele na svećenike i svjetovnjake, jer svaki musliman je i Božije i dunjalučko biće u isto vrijeme.

Svaki predavač islamskih nauka treba da bude svjestan veličine poruke koju prenosi i blaženstva predmeta koji predaje. On je, pored svega, odgovoran za poučavanje Kur'anu i sunnetu (životu Muhammeda, a.s.). Ako tu dužnost iskreno sprovede, biće svrstan među najbolje pripadnike ljudske vrste, kao što kaže Poslanik, a.s.: ***"Najbolji među vama je onaj koji nauči Kur'an, a zatim druge poučava njemu." (Buhari)***. Njegov posao nije kao bilo koji drugi i njegov predmet nije kao drugi predmeti iz kojih može da se padne ili prođe. Njegov predmet - pozivanje čovjeka vjeri u Allaha je od presudne važnosti. On treba da učini svoje predavanje naročito atraktivnim za učenike i da ga ne svede samo na puko učenje manjih dijelova Kur'ana napamet, bez razumijevanja. To se odnosi i na sunnet Poslanika, a.s. koji ne smije da bude samo puko recitovanje datuma, imena bitaka i ashaba ili neplodno nabrajanje Poslanikovih hadisa. Nastavnik treba da pojašnjava kur'anske ajete tako da učenici istinski shvate poruku Kur'ana.

Kako da učinimo Kur'an našim vodičem u životu i kako da ustalimo kur'anske vrijednosti u nama samima i našim porodicama. Aiša, r.a. odgovorila je na pitanje o moralu Muhammeda, a.s.: ***"Njegov moral je bio Kur'an." (Muslim)***. Predavač ne bi smio da se izgubi u jezičkim sitnicama i objašnjenjima ajeta bez obraćanja pažnje na njihovu primjenu. Praktična vrijednost ajeta treba da bude istaknuta a njihova

veza sa savremenim životom razjašnjena. Danas nije toliko bitno govoriti o teoretskim vrijednostima islama, već je bitno naučiti ljude kako da postanu praktični muslimani. Ovdje dolazi do izražaja uloga Poslanika, a.s. kao živog, praktičnog primjera kako da se primijeni Kur'an u životu. Cilj kur'anskih kazivanja nije samo kazivanje priče, već: **"U kazivanjima o njima je pouka za one razumom obdarene..."** (***Jusuf, 111***).

Nastavnik matematike trebao bi da objašnjava svoj predmet davanjem primjera, kao npr: pri predstavljanju teorije skupova, davanjem primjera Poslanikovih ashaba ili onih koji su se borili na Bedru; pri objašnjenju teorije proporcionalnosti, dajući primjere zekata ili zakona o nasljeđivanju; u učenju statistike, nastavnik nakon objašnjenja zakona vjerovatnoće, može da koristi procjenu statističke vjerovatnoće da je uređeni i savršeni kosmos nastao bez Stvaraoca – taj postotak je izuzetno, izuzetno mali. Uopće, treba da daje one primjere koji će pojačati učenikovu vjeru u Allaha.

Nastavnik računarske tehnike pri objašnjenju metode programiranja kompjutera treba da daje primjere kao što su pravljenje programa za obračunavanje zekata ili računanje bankarskih obračuna na islamskim principima. Ili, npr. koliko će osoba dobiti u nasljedstvo u okvirima šerijata. Jednom riječju, islamski koncepti treba da budu povezani sa idejom kompjuterskog programiranja.

Nastavnik jezika i književnosti treba da obrati pažnju na sadržaje tekstova koji se koriste u nastavi, da vidi da li su u skladu sa islamom. Nastavnici stranog i maternjeg jezika moraju biti naročito oprezni. Oni ne smiju uzimati strane tekstove samo u njihovoj nominalnoj vrijednosti zato što knjige pisane na Zapadu najčešće sadrže ateističke i materijalističke ideje koje su suprotne našem vjerovanju. Niko ne smije potcjenjivati ulogu književnosti pri izučavanju maternjeg jezika kao i stranog jezika u forimiranju društvenog položaja.

Nastavnik muzičkog trebao bi da ispuni srca svojih učenika vjerom u Allaha Svemogućeg i dosljednom radu na Njegovom putu, koristeći Njegovu Knjigu i sunnet Poslanikov, a.s. On treba da ih uči samo muslimanske pjesme. Naprimjer, umjesto da ih uči starim paganskim pjesmama, u kojima se ističe nacionalizam (moja zemlja ovo, moja zemlja ono), on može utvrditi u njihovim srcima uvjerenje da je muslimanski ummet - jedan ummet i da je islamski poziv upućen cijelom svijetu. Evo primjera takve pjesme: *"Kina je naša, Arabija je naša, Indija je naša, cijeli svijet je naš, islam je naša vjera, sve stvoreno naš je dom;"*

UPOZORAVANJE UČENIKA NA ONO ŠTO PROTUSLOVI ISLAMU

Ukoliko učitelj primijeti da se dio udžbenika ili nastavnog plana suprotstavlja učenju islama, on treba da upozori učenika na to. Naprimjer:

Nastavnik matematike treba da upozori učenika da takozvana dobit ili dividenda koju daju banke prema zapadnjačkim sekularističkim zakonima, je ustvari lihvarenje (kamata) **"...a Allah je dozvolio trgovinu, a zabranio kamatu..."** (***El-Bekare, 275***).

Nastavnik biologije dužan je da upozori učenika na sukob teorije o evoluciji i muslimanskog vjerovanja da je čovjek stvoren **"...u najljepšem obliku..."** (***Et-Tin, 4***).

Kada nastavnik historije naiđe u udžbeniku na takozvanu otomansku "invaziju" naše zemlje, u istom kontekstu kao što je predstavljena francuska ili engleska invazija na muslimanske zemlje, on treba da ukaže na jasnu razliku među njima. Naime, Turci su naša braća po vjeri i oni su vratili muslimanima snagu i ponos koji su Arapi bili izgubili. Turci su osvojili Konstantinopolj (što je najavio i Poslanik, a.s.), oni su donijeli islam u najveći dio tadašnjeg svijeta (uključujući i Bosnu), učinivši od Mediterana

muslimansko jezero. Neprijatelji islama kasnije su obojili Otomansku imperiju ružnim bojama, ali činjenica je da su otomanski sultani bili zadnji nosioci hilafeta.

UČENJE I VEZIVANJE ZA UČENIKE

"I Allah hoće da kad nešto radite to uradite savjesno," kaže Poslanik, a.s. Zato, kad muslimanski učitelj govori o određenoj temi on treba da radi pravilno i sa dobro pripremljenim materijalom, kako bi znanje prenio na svoje učenike. On treba da smatra svog učenika za svog brata ili sina i da bude ljubazan s njim, kao što kaže Poslanik, a.s.: ***"Ljubaznost se ne može naći ni u čemu a da ne doprinese njegovoj ljepoti, i ne može se oduzeti ni od čega a da ga ne učini krnjavim." (Muslim).***

Zato, nastavnik ne bi trebalo da učenicima daje zadatke koji su preteški i nerazumljivi i koji neće praviti razliku između učenika koji stvarno pokušavaju da nauče gradivo i onih koji to ne žele. Prepisivanje nipošto ne smije biti tolerisano na ispitima, već treba biti kažnjeno, kao što kaže Poslanik, a.s.: ***"Ko vara, nije od nas." (Muslim).***

Učitelj treba biti pravedan prema svima. Isto tako treba da bude ljubazan kada učenik zatraži opširno objašnjenje ili kada postavi pitanje ma koliko ono bilo

jednostavno i očito. Jednom riječi, učitelj će u pridobijanju srca učenika pomoći ukoliko razumije ono što predaje i ukoliko njegov način rada, vladanja i ponašanja bude naklonjen njima. Ipak, najvažnije je da njegove riječi budu u skladu s njegovim djelima.

NAREĐIVANJE DOBRA I ODVRAĆANJE OD ZLA

Ako tražimo da učitelj obrati pažnju na pedagogiju, zato što je to njegova profesija, treba da tražimo da poziva vjeri u Allaha, naređuje dobro i odvraća od zla. Zato što je islam njegova vjera, njegovo uvjerenje i njegov način da ostvari željeni cilj. **"A vjernici i vjernice su prijatelji jedni drugima, traže da se čine dobra djela a od nevaljalih odvraćaju..."** (***Et-Tewbe, 71***). A kako bismo naređivali dobro i odvraćali od zla, sljedeće tačke moraju da budu pomenute:

a) Dobra riječ

Učitelj treba da govori učenicima po osnovama islamskih direktiva i da im pokazuje šta su dobra djela i kako se izvršavaju. Ova poduka, naprimjer, može da se odvija za vrijeme odmora, prije početka časa, u toku časa ili po završetku nastave. Ova "dobra riječ" ukoliko se govori na ovaj način, ako Bog da, uroditi će plodom. **"Zar ne vidiš kako Allah navodi primjer: lijepa riječ je kao lijepo drvo, korijen mu je čvrsto u zemlji, a grane prema nebu, ono plod svoj daje u svako doba koje Gospodar njegov odredi..."**

(***Ibrahim, 24-25***). Ako ova "dobra riječ" dolazi od nekoga ko nije specijalizovan u islamskim naukama, ona će imati drugačije značenje. Naime, ona će na učenika ostaviti utisak da islam i rad za islam nije dužnost određene grupe ljudi, već da je to dužnost svakog muslimana. Ukoliko vjeroučitelj ponudi takvu činjenicu, učenici će misliti da je on plaćen da to govori. Ove slutnje će, naravno, biti pojačane ukoliko oni vide da on ne klanja, ili ukoliko učenice vide svoju učiteljicu koja nije pokrivena. Ako, nasuprot tome, nastavnik engleskog jezika ili biologije govori o islamu, učenici će se morati zapitati: Zašto on govori o islamu kada nije plaćen za to?

To je veoma bitan momenat i ja pozivam svakog učitelja da dobro razmisli o tome i da se ne zadovolji time da govor o islamu prepusti onima "čiji je to posao". Na taj način, i učenik će shvatiti važnost islama i doći će do zaključka da je pozivanje u islam naređeno od Allaha, koji kaže: **"Na put Gospodara svoga mudro i lijepim savjetom pozivaj..."** (***En-Nahl, 125***). Vjernici su, također, opisani na sljedeći način: **"... I traže da se čine dobra djela, od nevaljalih odvraćaju..."** (***Et-Tewbe, 112***).

b) *Smjernice za one koji naređuju dobro a odvraćaju od zla*

Prirodno je da su lekcije, ono što učitelj govori, u skladu sa učenikovim uzrastom i inteligencijom. "Obraćajte se ljudima prema njihovom intelektu." Na primjer, priče iz Poslanikova života, priče o njegovim ashabima ili uopće muslimanske priče, jedan su od najboljih načina za uvođenje učenika u osnove islama. Međutim, za rad sa učenicima viših razreda preporučujemo:

Najbolje je da se počne sa utvrđivanjem osnova vjerovanja te da se odstrane sumnje koje su učenicima, možda, ubačene od strane ateista i njima sličnih. Zato, nastavnik treba da ukaže učeniku na nemogućnost stvaranja i opstojanja ovog svijeta bez Plemenitog Stvoritelja i Održavatelja. Slično tome, nastavnik treba da naglasi da je Sudnji dan neizbježan i da svaki čovjek treba da se pripremi za taj dan što bolje može; da je Kur'an Allahova riječ objavljena ljudima preko Muhammeda, a.s. Nastavnik treba da upozna učenike sa velikom nagradom koja, ako Bog da, na ahiretu čeka one koji vjeruju i koji se boje Allaha.

Učitelj treba da objasni sve što islam donosi sa sobom: obavezu slijeđenja Allahovih naređenja, vjerovanje da je to cjelokupan sistem života na ovom svijetu, da je islam vjerovanje, politika, ekonomija,

kultura i na kraju krajeva, jedini put ka sreći i uspjehu. Nastavnik mora da objasni učenicima da je zaostalost i slabost današnjih muslimana prouzrokovana udaljavanjem od islama, a ne suprotno, kako tvrde orijentalisti. Učitelj treba da podstakne učenike da slijede muslimansku etiku. Učiteljica treba da naglasi svojoj učenici da njeno oblačenje mora da bude u skladu sa islamskim normama. Ukratko učitelj bi morao da naglasi učenicima neophodnost povratka islamu kao jedinog načina vraćanja ummeta na staze stare slave. Učitelj mora da objasni učeniku da je musliman dužan da se bori za islam svime što posjeduje (novac, imanje, trud i život).

Nakon što smo objasnili navedene islamske stavove, treba da analiziramo i kritikujemo neprijateljski nastrojene pokrete kao što su komunizam i kapitalizam.

Na sličan način treba da ispitamo i kritikujemo opasne devijacije i bolesti koje prate naše društvo. Od spomenutih bolesti posebnu pažnju skrenuti na: napuštanje namaza, dopuštanje onog što je Allah zabranio i suprotno, licemjerstvo, korupciju u školstvu, ispunjavanje života glupostima i uživanjima, slijeđenje niskih strasti u ime umjetnosti, društveno ogoljavanje žene, slijepo slijeđenje Zapada i veličanje nacionalizma. Treba da se odabere odgovarajuće vrijeme za rušenje tih savremenih idola. Naprimjer, zanemarimo umjetničke idole kada mediji najave

plesno veče ili koncert. Jedini cilj takvih priredbi je širenje nereda i nemorala među muslimanima. Jednom riječi, najbolje je da naš komentar neislamskih pojava u društvu bude uvijek aktuelan i u skladu sa trenutnom situacijom. To će učiniti učenika budnim i spremnim da slijedi savjete koji mu se daju.

c) Odvraćanje od zla u obrazovnim institucijama

Ukoliko učitelj primijeti nešto loše, posebno ukoliko je to u njegovoj instituciji, dužnost mu je da to promijeni ukoliko je moguće i da preporuči svom učeniku da to izbjegava. Naprimjer:

Ponekad oni koji su odgovorni za školstvo izgube svaki osjećaj za sram, te organizuju priredbe na kojima učestvuju učenice pokazujući svoja tijela. Na takve priredbe dolaze oni koji se ne boje Allaha (posebno, više klase). U takvom slučaju učiteljeva je dužnost da zabrani svom učeniku/učenici da učestvuje u spomenutim aktivnostima, kako kaže Poslanik, a.s.: ***"Nema pokornosti stvorenjima u kršenju Allahovih zakona." (Ahmed).***

Kada učitelj vidi djelo koje nije u skladu sa duhom islama u ustanovi u kojoj radi on treba da se suprotstavi i da pokuša da ga promijeni. Naprimjer, on treba da koristi islamski pozdrav "Esselamu alejkum" umjesto "dobro jutro" pri susretu s učenicima; umjesto aplaudiranja treba da koristi tekbir "Allahu ekber";

umjesto nacionalističkih pjesama treba da pjeva islamske pjesme koje rasplamsavaju vjerski žar; da organizuje svrsishodne islamske proslave a ne proslave čiji je jedini cilj uzaludno ludovanje. Jednom riječi, ukoliko nije moguće da se ta nemuslimanska praksa zaustavi, najmanje što možemo da uradimo je da ih proglasimo neislamskim i da bojkotujemo one koji nastave da ih praktikuju.

Ponekad učitelj vidi da izgled njegove škole sve više naliči na izgled škola na Zapadu: dozvoljeno javno miješanje muškaraca i žena, žene koje dolaze na posao nedolično obučene i našminkane, praktikovanje flerta razvratnim osmjesima i međusobnim pogledima muškaraca i žena, vulgaran govor, itd.

Svi navedeni postupci dovode do prisustva šejtana kao treće osobe i oni su znak moralne degeneracije, kao što je preneseno od Poslanika, a.s.: ***"Ukoliko ne osjećaš stid, radi šta hoćeš." (Buhari)***. Sve to se dešava pred nosom rukovodstva škole koje nema namjeru da takve aktivnosti zaustavi ili da bar izrazi negodovanje. Naprotiv, nepristojno i odvratno ponašanje su to što oni i žele da vide, jer ih je naučio pokvareni zapadni sistem. Zapad je, u tom pogledu, izgubio svaki osjećaj za realnost, tako da oni ne vide ništa loše u ovim sramnim djelima.

Kada upitaš takvo rukovodstvo zašto ne zabrani miješanje muškaraca i žena, njihova lica se ispune mržnjom i neprijateljstvom i spremni su na sve

podvale da bi otupili oštricu vašeg istupa. Kada je učitelj svjedok takvih dešavanja, njegova dužnost je da udalji svog učenika od takvih pokuđenih djela koja će na Sudnjem danu, biti uzrok propasti. Pa i prije toga, kao što je slučaj na Zapadu gdje su društvene, spolne i psihičke bolesti uveliko rasprostranjene, što ima za posljedicu raspadanje porodice i društvenih odnosa. Učitelj može da da opširnije detalje ukoliko je potrebno.

PODSTICANJE UČENIKA MUSLIMANA I NAKLONOST PREMA NJEMU

Učitelj može da podstiče svoje bolje učenike poklonima i nagradama islamske naravi, koji im mogu koristiti u daljem islamskom izgrađivanju. Naprimer, dijeljenjem islamskih knjiga i kaseta sa odgovarajućim sadržajem. Učenik će se osjećati počašćenim takvim poklonom i pokušaće da se okoristi njime, naročito ako ga dobije kao znak odlikovanja zbog znanja. Također, taj poklon povećati će uzajmnu naklonost između učenika i učitelja i odstraniti moguće sumnje kod učenika u pogledu učitelja. Poslanik, a.s. je rekao: ***"Dajite poklone, pokloni zaista odstranjuju svaku sumnju iz srca." (Tirmizi).***

Kada učenik pokaže privrženost islamu svakodnevnim praktikovanjem, te iskaže revnost u učenju, treba da bude pohvaljen pred razredom i nagrađen. Na taj način njegove kolege biće podstaknute da ga slijede u organiziranju svog života. **"... I neka se zato natječu oni koji hoće da se natječu..." (*El- Mutaffifun, 26*).**

VANNASTAVNE AKTIVNOSTI I USMJERAVANJE UČENIKA KA ISLAMU

Učitelj treba da učestvuje u vođenju učeničkih sekcija tako da njihove aktivnosti budu u skladu sa islamskim učenjem. Naprimjer:

Kulturne sekcije - Vođenje predjutarnjeg sastajanja i seminara sa raznim predavačima, školske novine, itd.

Dramske sekcije – Umjetnost ima veliki uticaj u formiranju javnog mnijenja i stavova većine ljudi, zato treba koristiti umjetničke forme u promovisanju islamskih vrijednosti.

Izleti – Učitelj treba da prati svoje učenike za vrijeme izleta. Treba da im se obraća na lijep način i da ih podsjeća na vrijeme obavljanja namaza kao i da klanja s njima za vrijeme izleta. Sve to pozitivno će se odraziti na učenika.

Pravljenje islamske atmosfere u školi – Učitelj treba da nastoji da Kur'anu i hadisu da centralno mjesto u razmišljanju njegovih učenika. To može postići: učenjem Kur'ana ujutro - prije početka nastave, stavljanjem postera sa kur'anskim ajetima i hadisima na zid učionice i hodnika. Na sličan način sve što se piše na tabli: zadaće, testovi i sl. treba počinjati ajetima ili hadisima. To će podstaći učenike da razmišljaju o njihovim značenjima i da se okoriste njihovim porukama.

Knjižnica – U školskoj knjižnici učitelj mora da obezbijedi da se nađu knjige sa islamskim sadržajem i mora da podstakne učenike da ih čitaju. Na nastavniku je da organizuje natjecanja u znanju koja će se zasnivati na sadržajima tih knjiga.

Poznavanje mišljenja učenika – Nastavnik treba da se pobrine da učenicima dadne odgovore na pitanja koja oni sebi postavljaju o islamu. Naprimjer, on može dati učenicima da svoja pitanja napišu na papir i da ih pokupi na kraju časa. Na pitanja mora da odgovori u vrijeme kada to odgovara učenicima.

Posjećivanje učenika - Nastavnik treba da posjećuje učenike, naročito kada su bolesni ili za vrijeme islamskih praznika, da dolazi na njihove skupove, kampove, u džamiju. Ne smije se potcjenjivati značaj posjećivanja u pogledu jačanja uzajamne ljubavi između nastavnika i učenika. Iznad svega, time se

postiže Allahova ljubav kao što kaže Allah Uzvišeni u kudsi hadisu: ***"Moju ljubav zaslužuju oni koji se vole radi Mene, koji se posjećuju radi Mene, koji se trude radi Mene, i koji prijateljuju radi Mene." (Ahmed i Taberani).***

Završavamo ovaj rad riječima: **"Hvala Allahu, Gospodaru svjetova!"**

SADRŽAJ

ZENICA